

УДК 373.2.015.31:78
DOI 10.31654/2663-4902-2021-PP-3-14-21

Матвієнко С. І.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
masvet9@gmail.com

**МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ
В УМОВАХ ПЕРЕДШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

У статті розглядаються питання, пов'язані із розкриттям головних засад передшкільної освіти як проміжної ланки дошкільної та початкової освіти. Визначено правові засади передшкільної освіти та стратегію її розбудови в контексті руху України до європейського освітнього простору. Висвітлено погляди вчених на мету та головні завдання передшкільної ланки освіти. Вказано, що мета даної освітньої ланки зумовлюється необхідністю реалізації принципу неперервності освіти шляхом забезпечення цілісності процесу розвитку навчання і виховання старших дошкільників та молодших школярів, надання дітям однакових можливостей розвитку в період їхньої підготовки до навчання у школі. Коротко охарактеризовано теоретичні основи передшкільної освіти; вказано на взаємозв'язок її основних категорій, якими є: наступність, перспективність, готовність дитини до навчання у школі, неперервність освіти та їх співпорядкованість стосовно мети передшкільної освіти. Звернуто увагу на важливості забезпечення наступності в освітній роботі з музичного виховання, що визначено як процес реалізації у межах вікових можливостей дітей спільної мети: формування засад музичної культури, розвиток музичних здібностей дітей з метою становлення творчої особистості дитини. Вказано на те, що принцип наступності в опануванні музики має визначатися не в кількісному перетворенні знань, умінь та навичок, а в ускладненні способу музичного мислення. Визначено завдання з музичного виховання, які мають спільний характер для дошкільної та початкової шкільних ланок. Проаналізовано програми з музичного виховання для закладу дошкільної освіти та першого класу Нової української школи, на основі чого встановлено невідповідності у забезпеченні наступності у музичному вихованні. Висвітлено погляди науковців стосовно необхідності більш якісного забезпечення програмових основ з музичного виховання.

Ключові слова: передшкільна освіта, наступність, наступність у музичному вихованні, музичне виховання, державні стандарти дошкільної та початкової освіти.

Постановка проблеми. Інтеграція освіти України у міжнародний простір позначилася значними змінами в усіх ланках освіти, зокрема – дошкільної, яка є першою ланкою системи неперервної освіти і закладає основи соціокультурного становлення особистості. Відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту», на рівні дошкільної освіти повинно забезпечуватися виконання вимог Базового компонента дошкільної освіти (*тут і далі – БКДО*) в Україні [4] щодо готовності дитини продовжувати подальшу освіту. Забезпечити більш якісну та повноцінну підготовку дитини до школи, відповідно до освітньої практики багатьох країн, повинна передшкільна освіта, яка нині є обов'язковою для дітей 5–5,5 років. За визначенням академіка А. Богуш, *передшкільна освіта* – це цілеспрямований та організований процес і результат розвитку, виховання й навчання дітей старшого дошкільного віку в різних соціальних установах [2, с. 8].

У сучасних умовах соціально-культурного розвитку суспільства головним завданням діяльності освітніх закладів постає виховання зростаючої особистості як культурно-історичного суб'єкта, здатного до творчого саморозвитку, саморегуляції та самоорганізації. Ці завдання реалізуються у процесі художньо-естетичного виховання дітей, зокрема у галузі музичного виховання.

Музичне виховання – організований педагогічний процес, спрямований на виховання музичної культури, розвиток музичних здібностей дітей з метою становлення творчої особистості дитини [14, с. 14]. В освітній роботі з музичного виховання наступність – це реалізація у межах вікових особливостей дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку спільної мети музичного виховання: формування основ музичної культури як важливої та невід’ємної частини духовної культури особистості [15, с. 2].

Проте, як визначає аналіз наукових джерел з обраної нами проблеми, у більшості публікацій аналізуються питання наступності у зв’язку із забезпеченням психологічної та інтелектуальної готовності до школи. Проблема наступності між передшкільною та початковою ланкою освіти стосовно музичного виховання до цього часу не мала належного висвітлення у психолого-педагогічній літературі, чим і обумовлена **актуальність даної статті**.

Аналіз основних положень та публікацій. Методологічні основи передшкільної освіти визначено у працях А. Богуш, Г. Вахітової, Є. Зими, О. Ковшар, В. Кушнір, Т. Степанової. Різні аспекти передшкільної освіти досліджено у працях Т. Бондаренко, С. Гаврилюк, В. Кривди, Г. Назаренко, Л. Порядченко, О. Поліщук, С. Попиченко, К. Суятинової, Л. Федорович, Є. Харькової, Н. Черепані, О. Чепки, М. Урбанської та ін. Питанню оновлення засад музичного виховання дошкільників присвячено наукові розробки Л. Безбородової, І. Газіної, Н. Кьон, Т. Лісовської, А. Лобової, С. Нечай, С. Матвієнко, О. Половіної, І. Романюк, Т. Русаякіної, Р. Савченко, А. Шевчук та ін.

Мета статті – розкрити теоретичні аспекти проблеми передшкільної освіти та виявити основні напрями реалізації наступнісних зв’язків в організації музичного виховання передшкільної та початкової ланок освіти.

Виклад основного матеріалу. Передшкільна освіта є одним із елементів системи неперервної освіти, що знаходиться на межі освіти дошкільної та початкової шкільної. Правовими засадами розвитку та функціонування передшкільної освіти в Україні є документи, прийняті міжнародними організаціями, такими, як: Міжнародна конвенція з прав дитини, декларація прав дитини, а також закони України – Конституція України, Закон України «Про освіту» та Закон України «Про дошкільну освіту».

Для передшкільної освіти важливими є наступні документальні положення:

- 1) конституційне право кожної дитини як члена суспільства на охорону життя та здоров’я;
- 2) отримання освіти, гуманістичної за своєю суттю;
- 3) бережливе ставлення до індивідуальності кожної дитини;
- 4) здатність системи освіти адаптуватися до рівня та особливостей розвитку дитини.

Питання розбудови ланки передшкільної освіти відповідно до прийняття Концепції НУШ, активної інтеграції України в світовий освітній простір та рядом інших чинників залишаються гострими на даний час. На слуханнях у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, яке відбулося 12.03.2020 р. було акцентовано на необхідності надання державних гарантій щодо здобуття дітьми 5-ти років обов’язкової дошкільної освіти, що повинно бути відображеним у новій редакції Закону України «Про дошкільну освіту» [20]. Завдяки введенню передшкільної підготовки дитини у наш час удається здійснити реальне забезпечення неперервності та наступності дошкільної та початкової освітніх ланок.

Ключовими позиціями в контексті передшкільної освіти визначаються такі, як: наступність, перспективність, готовність дитини до навчання у школі, неперервність освіти. Не маючи на меті детально аналізувати зміст кожного із вищеперерахованих понять, зазначимо, що усі вони взаємоузгоджені між собою та співупорядковуються стосовно мети та завдань передшкільної освіти.

А. Богуш зазначає, що наступність, перспективність і спадкоємність – це педагогічний аспект неперервності освіти і підготовки дітей дошкільної ланки до навчання в початковій школі. Однак повноцінною підготовку до навчання у школі можна визнати тоді, якщо не враховувати її психологічний аспект, тобто стан внутрішньої готовності дитини перейти до нової соціальної ролі «школяр», у новий соціальний освітній простір – «школа». Готовність – усвідомлений стан організму до сприйняття нової діяльності, інформації, що запобігає виникненню кризових явищ [2, с. 9].

В. Кушнір вказує на те, що передшкільна освіта підсилює значущість заключного етапу дошкільної освіти, привертаючи увагу батьків, педагогів, учених, громадськості до дітей старшого дошкільного віку з метою забезпечення наступності між ланками освіти через організацію ефективної підготовки до початкової школи кожної дитини [9, с. 8].

Зазначимо, що стосовно мети даної ланки освіти науковці надають різне тлумачення. Вчені А. Богуш [2], О. Ковшар [8], В. Кушнір [9], О. Лаврікова [11], Т. Степанова [17] вказують на те, що основною *метою передшкільної* освіти є створення рівних стартових умов для дітей дошкільного віку, які мають різнорівневу підготовку напередодні вступу до школи й забезпечення щодо цього їхньої фізичної, особистісної, психологічної, інтелектуальної та інших видів готовності до шкільного навчання. За А. Богуш, у контексті передшкільної освіти необхідно створювати умови для вирівнювання стартових можливостей дітей різних соціальних груп і прошарків населення для подальшого їхнього успішного навчання у школі [2, с. 10].

О. Ковшар наголошує, що виокремлення передшкільної ланки освіти та її подальша законодавча та нормативно-методична організація зумовлена нагальною потребою сучасного суспільства, необхідністю реалізації принципу неперервності освіти шляхом забезпечення цілісності процесу розвитку навчання і виховання старших дошкільників та молодших школярів, надання дітям однакових можливостей розвитку в період їхньої підготовки до навчання у школі [8, с. 5].

Передшкільна освіта не замінює значення дошкільної освіти, а посилює її, вона визначається як необхідна умова успішного навчання дітей у початковій школі (та й у подальшому навчанні). Основними напрямками освіти та виховання дітей передшкільного віку є:

- 1) систематизація чуттєвого досвіду дитини в процесі освоєння знань (математичних, лінгвістичних, естетичних, трудових і біологічних);
- 2) розвиток логіки висловлювань;
- 3) формування умінь адаптуватися до мінливих умов свого життя;
- 4) виховання дбайливого і шанобливого ставлення до батьків, близьких і дорослих;
- 5) виховання толерантності до однолітків (прийняття оточуючих і вміння підтримувати з ними дружні відносини).

Реалізація перерахованих вище напрямків передшкільної освіти дозволяє підвищити загальнокультурний, інтелектуальний, соціальний, вольовий, естетичний та інші рівні розвитку дітей передшкільного віку. Упровадження цих напрямків забезпечує також ефективність наступності освітніх просторів передшкільної підготовки та початкової освіти з різних її напрямів.

Зупинимось більш детально на тому, наскільки забезпечується наступність у музичному вихованні дошкільників та молодших школярів. *Музичне виховання* – це процес, в якому педагог допомагає дитині набути музичного досвіду, елементарних відомостей і навичок, здобути відповідні знання. Серед завдань музичного розвитку дитини, що є загальними для дитячого садка та загальноосвітньої школи, можна назвати, зокрема:

1. Формування основ музичної та загальної духовної культури.
2. Залучення дітей до культурної музичної спадщини минулого і сьогодення, до світової та національної музичної культури.
3. Розвиток музичних і творчих здібностей з урахуванням можливостей кожної дитини за допомогою різних видів музичної діяльності.
4. Розвиток музичного мислення.
5. Ознайомлення з музичною творчістю на основі синтезу мистецтв, використовуючи поєднання різних видів діяльності – музичної, образотворчої, художньо-мовної, ігор-драматизацій.
6. Стимулювання творчих проявів у музичній діяльності.
7. Створення умов для розвитку музичних здібностей і творчої активності.
8. Виховання емоційної культури [13, с. 54].

Втілення мети та завдань музичного виховання можливе за умови реальності забезпечення *наступності* між дитячим садком та школою. Як зазначає О. Ковшар,

наступність дошкільного закладу та початкової школи традиційно визначається як двобічний зв'язок, що передбачає, з одного боку, спрямованість навчально-виховної роботи в дитячому садку на ті вимоги, які будуть висунуті дітям у школі, а з іншого – опору вчителя на досягнутий старшими дошкільниками рівень розвитку, на знання, навички та досвід дітей [8, с. 120].

А. Богуш [2], Т. Степанова [17] схиляються до думки про необхідність розробки наскрізних програм навчання та виховання дітей 4–10 років, спрямованих на проектування цілісної спільної діяльності дитини та дорослого. Сутність наступності полягає у тому, що при зміні цілого як системи (передшкільна ланка дошкільної освіти – молодша школа) зберігаються його окремі компоненти та способи організації, а основою слугує досягнуте на попередніх етапах.

К. Волинець, Ю. Волинець, Н. Стаднік, аналізуючи умови забезпечення наступності, наголошують на необхідності збереження та змістового збагачення на ланці початкової освіти провідних видів діяльності дітей, у тому числі – художньо-естетичної. На думку дослідників, це дозволить «здійснити поступовий перехід до навчання як нового провідного виду діяльності в перший (адаптаційно-ігровий) період початкової освіти. Метою такої діяльності є її розвиток різних видів активності дитини, її творча самореалізація, формування нових компетентностей» [3, с. 23].

Говорячи про наступність музичного виховання, можна визначити, що вона простежується у широкому колі складових: змісту програм, мети, завдань, принципів, методів музичного виховання, структури музичного заняття / уроку музики, музичного репертуару тощо. На думку вчених Н. Ветлугіної, А. Зиміної, А. Катінене, Е. Костіної та ін., принцип наступності в опануванні музики має визначатися не в кількісному перетворенні знань, умінь та навичок, а в ускладненні способу музичного мислення – *від почуттів і настроїв → через характер та музичний образ → до композиторського кредо та стилю епохи.*

Л. Безбородова, С. Заваріна [1] наступність у музичному вихованні розглядають через реалізацію його мети, спільної для обох освітніх ланок, – виховання музичної культури особистості. Стрижневою лінією у даному процесі вони визначають через створення музичного образу у формах музично-творчої діяльності, розуміння засобів музичної виразності у створенні образу та спілкування з ним – його музичне сприймання [1, с. 100].

Як зазначають А. Гогоберідзе та В. Деркунська, розвинені особистісні та навчальні можливості дітей старшого дошкільного віку дозволяють їм встановлювати зв'язки музики з іншими видами мистецтва – літературою, живописом, театром. За допомогою педагога мистецтво стає для дитини цілісним способом пізнання світу та самореалізації. Запровадження вихователем інтегративного підходу до організації взаємодії дітей з мистецтвом допомагає дитині висловлювати свої емоції та почуття відомими та близькими для дошкільника засобами – звуками, фарбами, рухами, словом. При цьому глибина емоційного переживання виражається у здатності дитини інтерпретувати не стільки виражальний музичний ряд, як нюанси настроїв та характерів, які виражені у музиці.

Розглянемо щодо цього більш детально відповідність програмового змісту музичного виховання на рівні передшкільної освіти та 1-го класу початкової школи. Так, на реалізацію завдань Державного стандарту дошкільної освіти – її Базового компонента – нині розроблено низку державних комплексних програм. У кожній з них, відповідно до завдань та структури БҚДО, музичне виховання виділяється окремою підструктурною частиною освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва» (наприклад, «Музична діяльність»), а орієнтовний перелік музичного репертуару подається, як правило, в додатках до програми.

Розкриваючи стратегію імплементації засад нової редакції Базового компонента дошкільної освіти за освітнім напрямом «Дитина у світі мистецтва», О. Половіна [18] вказує на те, що набуття дитиною-дошкільником мистецько-творчої компетентності як результату освіти та особистісного надбання визначаються наступними позиціями щодо можливості: практичної реалізації власного художньо-практичного потенціалу; отримання бажаного результату творчої діяльності; елементарного застосування музично-виконавських навичок у життєвих ситуаціях під час освітньої та самостійної діяльності.

Зазначимо, що в методичній основі побудови музичних занять у закладі дошкільної освіти на сьогодні зберігається підхід за видами музичної діяльності дітей – навчання співу, слухання музики, використання музично-ритмічних рухів, інструментального музикування тощо. У навчальній програмі з музичного мистецтва для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів [15] покладено в основу тематичну побудову (засновану на музично-педагогічній концепції Д. Кабалевського), що дає змогу об'єднати різні види музичної діяльності учнів (сприймання музики, виконання, засвоєння необхідних музичних понять і термінів, елементарне музикування, інсценування пісень, ритмічна й пластична імпровізація тощо) на одному уроці [15, с. 2].

Одна із ключових передумов наступності полягає у тому, що в основу розробок, концепцій, ідей щодо змісту музичної освіти, які віднайшли своє втілення у дошкільних та шкільних програмах, покладено праці авторів: Е. Абдулліна, Ю. Алієва, Б. Асаф'єва, В. Белобородової, Н. Ветлугіної, Д. Кабалевського, Л. Масол, В. Медушевського, Б. Теплова, С. Науменко, О. Радиної, Л. Хлебнікової, А. Шевчук та ін.

Говорячи про зміст музичної освіти, слід особливо зупинитися на репертуарі, роль якого у музичному вихованні важко переоцінити. Основу музичного репертуару для дітей передшкільного та молодшого шкільного віку складають твори класики (вітчизняної та зарубіжної, народної та духовної музики). Як на рівні передшкільної освіти, так і для молодшої школи для дітей представлено широкий спектр різних за жанрами та стилями музичних творів. Отже, саме репертуар найбільшою мірою забезпечує наступність музичної освіти. До того ж, якщо порівняти структуру уроку музики та музичного заняття, то вони, незважаючи на широку варіативність, у цілому зберігають основні розділи (вступна частина, основна частина / ознайомлення з новою темою, рефлексія, заключний розділ тощо).

Аналізуючи зміст навчальної програми «Музичне мистецтво» для початкової школи (авт. Л. Хлебнікова, Л. Дорогань, І. Івахно, Л. Кондратова, О. Корнілова, О. Лобова, Н. Міщенко) [9], можна сказати, що вона передбачає варіативність, поліхудожність, наступність та неперервність завдань і змісту музичної освіти у початковій та основній школі. Проте наступність та неперервність з попередньою ланкою музичної освіти – дошкільною, на жаль, у програмі не передбачена [15].

С. Науменко вказує на невідповідність забезпечення навчальними закладами (як садочками, так і школою) наступності щодо основних засад музичного виховання. Серед причин цього дослідниця називає, зокрема, такі:

- відсутність музичних педагогів-фахівців на ланці молодшої школи, коли уроки музики проводять класоводи;
- комплексність уроків музичного мистецтва складовими видів мистецтва (театрального, образотворчого, літературного), що зменшує, на думку автора, частину музичного мистецтва;
- відсутність належного музичного інструментарію у початковій школі у порівнянні із ЗДО, включаючи звуковисотні музичні інструменти, для використання їх в інструментальному музикуванні;
- зменшення можливості прояву учнями творчості та активності на уроці музики в силу специфіки шкільних уроків [16, с. 110, 112].

Проаналізувавши рівень відповідності програм музичної освіти для дітей перешкільного та молодшого шкільного віку, І. Малашевська вказує на те, що у змісті навчальних програм виявлено наявність переваги знаннєвої функції музичної освіти над емоційно-почуттєвою, що може визначити однобокість інтелектуалізму шкільного музичного навчання дітей 6–9 років [12, с. 206].

Зазначимо, що в сучасних закладах дошкільної освіти практично не використовуються засади нотної грамоти для дошкільників (за концепцією Н. Ветлугіної), розробленої у попередні десятиліття. Таким чином, ще більше визначається розрив між методичними основами музичної освіти дошкільної та початкової освітніх ланок.

Висновки. Отже, у проведеному короткому науковому дослідженні обґрунтовано думку стосовно того, що на сьогодні у контексті розбудови такої освітньої ланки, як передшкільна освіта, визначається невідповідність наступності та неперервності у музичному вихованні дошкільників та молодших школярів. Основні позиції неузгодженості у змісті програм дошкільної та початкової шкільних ланок, на нашу думку,

стосуються реалізації такого головного завдання, як збагачення музичного досвіду дітей, виховання у них навичок музичного сприймання та виконавства, що забезпечується нині у різних музично-виховних концепціях. Проведене нами дослідження залишає місце для наукових дискусій з обраної проблеми та потребує подальшого, більш детального наукового аналізу.

Література

1. Безбородова Л. А., Заварина С. Ю. Педагогический аспект в теории музыкального воспитания дошкольного и начального образования. *Вестн. Московского гос. обл. гуманит. ун-та. Серия «Педагогика и психология»*. № 2. Орехово-Зуево, 2013. С. 100–104.
2. Богуш А. М. Передшкільна освіта в сучасному освітньому просторі. *Рідна школа*. 2014. № 12. С. 8–11.
3. Волинець К. І., Волинець Ю. О., Стаднік Н. В. Теоретичні засади наступності дошкільної і початкової освіти як проблема сучасної освіти. *Електронне наукове фахове видання «Народна освіта»*. 2019. Вип. № 2 (38). С. 19–28.
4. Державний Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/novij-bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-zabezpechit-pidvishennya-yiyi-yakosti-ta-vidpovidnist-mizhnarodnim-standartam-sergij-shkarlet>
5. Державний стандарт початкової освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). URL: <https://www.mon.gov.ua>
6. Закон України «Про освіту». URL: https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-11.htm
7. Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти. Додаток до листа МОН України від 19.04.2018 № 1/9-249. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/nastupnist/list.pdf>
8. Ковшар О. В. Теоретико-методичні засади організації передшкільної освіти: монографія / Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «Криворізький національний університет» МОН України. Кривий Ріг: Видавець: Р. А. Козлов, 2015. 270 с.
9. Кушнір В. (2020). Сучасні виклики до передшкільної освіти в контексті завдань Нової української школи. *Дошкільна освіта в контексті нових цілей української школи*: колективна монографія / за наук. ред. проф. В. Кушнір. Hameln: InterGING, 2020. С. 6–21.
10. Кьон Н. Г., Домберг О. П. Проблема наступності дошкільної і початкової музичної освіти в Україні. *The scientific heritage*. 2020. № 52. С. 28–31.
11. Лаврикова О. А. Проблемы предшкольного образования на современном этапе. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/3230396>
12. Малашевська І. Теорія та практика сучасної системи музичної освіти дітей молодшого шкільного віку. *Людинознавчі студії. Серія «Педагогіка»*. Вип. 31. URL: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe?...
13. Матвієнко С. І. Музичне виховання дошкільників у контексті реалізації засад передшкільної освіти. *Матеріали IV Мистецько-педагогічних читань пам'яті професора О. Я. Ростовського «Мистецька освіта України: трансформація вітчизняного досвіду в європейський простір»* (13 березня 2020 року). Ніжин, 2020. С. 53–58.
14. Матвієнко С. І. Теорія та методика музичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 297 с.
15. Музичне мистецтво: навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (1–4 клас). URL: mon.gov.ua/osvita/navchalni-programi
16. Науменко С. І. Музика. Освіта. Особистість. Українська національна школа: історія, традиції, новаторство: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (26–27.11.2020 р.). Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. С. 108–113.
17. Степанова Т. Феномен «передшкільна освіта» з позиції системного підходу. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія «Педагогічні науки»*. 2017. Вип. 1. С. 140–143.
18. Половина О. Освітня взаємодія по-новому: аналізуємо, аргументуємо, апробуємо. *Музичний керівник*. 2020. № 8. URL: <https://m.emuzker.mcfra.ua/912655>
19. Проєкт «Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку». 2020. URL: <http://naps.gov.ua/ua/press/announcements/1763/>
20. Рекомендації комітетських слухань щодо дошкільної освіти. 2020. URL: <https://www.auc.org.ua/novyna/u-rekomendacijah-komitetskyh-sluhan-vrahovanopropozyciji-amu-shchodo-doshkilnoyi-osvity>

References

1. Bezborodova, L. A., Zavarina, S. Yu. (2013). The pedagogical aspect in the theory of musical education of preschool and primary education [Pedagogicheskiy aspekt v teorii muzykalnogo vospitaniya doshkolnogo i nachalnogo obrazovaniya]. *Vestn. Moskovskogo gos. obl. gumanit. un-ta. – Bulletin of the Moscow State Regional Humanitarian University*, 2. 100–104 [in Russian].
2. Bohush, A. M. (2014). Peredshkilna osvita v suchasnomu osvitnomu prostori [Preschool education in the modern educational space]. *Ridna shkola – Native school*, 12. 8–11 [in Ukraine].
3. Volynets, K. I., Volynets, Yu. O., Stadnik, N. V. (2019). Teoretychni zasady nastupnosti doshkilnoi i pochatkovoї osvity yak problema suchasnoi osvity [Theoretical principles of continuity of preschool and primary education as a problem of modern education]. *Elektronne naukovе fakhove vydannia «Narodna osvita» – Electronic scientific professional publication «People's Education»*, 2 (38). 19–28 [in Ukraine].
4. Derzhavnyi Bazovyi komponent doshkilnoi osvity v Ukraini – State Basic component of preschool education in Ukraine. URL: <https://mon.gov.ua/news/novij-bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-zabezpechit-pidvishennya-yiyi-yakosti-ta-vidpovidnist-mizhnarodnim-standartam-sergij-shkarlet> [in Ukraine].
5. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 87 vid 21.02.2018 r. «Derzhavnyi standart pochatkovoї osvity» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 87 of 21.02.2018 «State standard of primary education»]. URL: <https://www.mon.gov.ua> [in Ukraine].
6. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [Law of Ukraine «On Education»]. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-11.htm [in Ukraine].
7. *Instruktyvno-metodychni rekomendatsii shchodo zabezpechennia nastupnosti doshkilnoi ta pochatkovoї osvity. Dodatok do lysta MON Ukrainy vid 19.04.2018 № 1/9-249* [Instructional and methodical recommendations for ensuring the continuity of preschool and primary education. Appendix to the letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 19, 2018. № 1 / 9-249]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna-nastupnist/list.pdf> [in Ukraine].
8. Kovshar, O. V. (2015). *Teoretyko-metodychni zasady orhanizatsii peredshkilnoi osvity* [Theoretical and methodological principles of preschool education organization]. Kryvyi Rih: Vydavets: R. A. Kozlov [in Ukraine].
9. Kushnir, V. (Eds.). (2020). Suchasni vyklyky do peredshkilnoi osvity v konteksti zavdan Novoi ukrainskoi shkoly [Modern challenges to preschool education in the context of the tasks of the New Ukrainian School]. *Doshkilna osvita v konteksti novykh tsilei ukrainskoi shkoly – Preschool education in the context of new goals of the Ukrainian school*. Hameln: InterGING. 6–21 [in Ukraine].
10. Kon, N. H., Domberh, O. P. (2020). Problema nastupnosti doshkilnoi i pochatkovoї muzychnoi osvity v Ukraini [The problem of continuity of preschool and primary music education in Ukraine]. *The scientific heritage*, 52. 28–31 [in Ukraine].
11. Lavrykova, O. A. (2008). *Problemi predshkolnoho obrazovaniya na sovremennom etape* [Problems of preschool education at the present stage]. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/3230396> [in Russian].
12. Malashevska, I. (2015). Teoriia ta praktyka suchasnoi systemy muzychnoi osvity ditei molodshoho shkilnogo viku [The theory and practice of the modern system of musical education for the children of the young school age]. *Liudynoznavchi studii – People-famous studios*, 31. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe? [in Ukraine].
13. Matvienko, S. I. (2020). Muzychne vykhovannia doshkilnykiv u konteksti realizatsii zasad peredshkilnoi osvity [Musical education of preschool children in the context of the implementation of ambushes in frontline education]. *Materialy IV Mystetsko-pedahohichnykh chytan pamiati profesora O. Ya. Rostovskoho «Mystetska osvita Ukrainy: transformatsiia vitchyznianoho dosvidu v yevropeyskyi prostir» (13 bereznia 2020 roku) – Materials IV Mysterious-pedagogical reading of the memory of Professor O. Ya. Rostovskiy «Mystery of the education of Ukraine: transformation of the modern world into the European space» (March 13, 2020)*. 53–58 [in Ukraine].
14. Matvienko, S. I. (2017). *Teoriia ta metodyka muzychnoho vykhovannia ditei doshkilnogo viku* [Theory and methodology of musical education of preschool children]. Nizhyn: NDU im. M. Hoholia [in Ukraine].
15. *Muzychne mystetstvo: navchalna prohrama dlia zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv (1-4 klas)* [Musical mystery: a basic program for enlightened children (1–4 classes)]. URL: mon.gov.ua/osvita/navchalni-programi [in Ukraine].

16. Naumenko, S. I. (2020). Muzyka. Osvita. Osobystist. Ukrainka natsionalna shkola: istorii, tradytsii, novatorstvo [Muzyka. Osvita. Specialty. Ukrainian National School: History, Traditions, Innovation] *Materialy IV Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii, 26–27.11.2020 r. – Materials of the IV All-Ukrainian Science and Practice Online Conference (26–27 November 2020)*. Uman: VPTs «Vizavi». 108–113 [in Ukraine].
17. Stepanova, T. (2017). Fenomen «peredshkilna osvita» z pozytsii systemnoho pidkhodu [The phenomenon of «preschool education» from the position of the systemic approach]. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.O. Sukhomlynskoho – Scientific newsletter of the Mykolaiv National University of the Name of V. O. Sukhomlinsky*. 1, 140–143 [in Ukraine].
18. Polovina, O. (2021). Osvitnia vzaiemodiia po-novomu: analizuiemo, arhumentuiemo, aprobuemo [Consecration of interaction in a new way: analizoimo, archmomentuiemo, approbuito]. *Muzychnyi kerivnyk – Musical Kerivnyk*. 8. URL: <https://m.emuzker.mcfra.ua/912655> [in Ukraine].
19. (2020). Proiekt Kontseptsiia osvity ditei rannoho ta doshkilnoho viku [Project «Concept of education of children of early and preschool age»]. URL: <http://naps.gov.ua/ua/press/announcements/1763/> [in Ukraine].
20. (2020). *Rekomendatsii komitetskykh slukhan shchodo doshkilnoi osvity* [Recommendations of committee hearings for preschool education]. URL: <https://www.auc.org.ua/novyna/u-rekomendaciyah-komitetskykh-sluhan-vrahoivanopropozyciyi-amu-shchodo-doshkilnoyi-osvity> [in Ukraine].

Matviienko S.

Candidate of Pedagogic Sciences (PhD),
Docent of the Department of Preschool Education
Nizhyn Mykola Gogol State University
masvet9@gmail.com

MUSICAL EDUCATION OF PRESCHOOLERS IN THE CONTEXT OF SCHOOL PREPARATION EDUCATION

The subject matter of this article is fundamental problems connected with school preparation education as the intermediate link of preschool and primary education. The aim of the paper is to investigate theoretical aspects of school preparation education and reveal main ideas relating to the implementation of successive connections in the organization of musical education in preschool and primary education. It is determined legal bases of school preparation education and strategy of its development in the context of Ukraine's movement to the European educational space.

The essence of concepts «school preparation education», «succession», «musical education» is clarified the article. Due to the analysis of the academic literature it is highlighted the aim and the main tasks of the school preparation education: the aim of this educational unit lies in the necessity of implementing principle of the succession of education by ensuring the integrity of the process of education development of senior preschoolers and junior schoolchildren, providing children with equal development opportunities during their preparation for school.

It is pointed out correlation between the main categories of school preparation education, namely: succession, perspective, readiness of a child to study at school, succession of education and their coherence in relation to the purpose of preschool education. It is underlined the importance of the succession in musical education. Musical education is defined as the process of achieving certain aims at certain age: formation of musical culture principles, development of children musical abilities to develop child's creative personality. It is stated that the principle of succession in musical education is to be based on the complication of musical thinking.

The tasks of musical education that have common character with preschool and primary school education are formulated in the article. Due to the analysis of programs on musical education at preschool institution and primary school in terms of New Ukrainian school the discrepancies in ensuring of succession in musical education are singled out. It is emphasized the necessity of more thorough preparation of programs on musical education.

Key words: school preparation education, succession, succession in musical education, musical education, state standards of preschool and primary education.